

33. ayet ve işaret ettiği 'temiz söz'

Bu âyet-i kerime ile, Risale-i Nur'a işaret eden, işaret-i Kur'ânîyenin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Burada mevzumuz olan "Kelime-i tayyibe ve şecere-i tayyibe" (Hoş güzel bir söz ve hoş güzel bir ağaç) ifadelerini, anlamaya çalışacağız.

Bu mevzuda Osmanlıca nüshaya ilâveten Kastamonu Lâhikası'ndaki 32. Mektup hareket noktamız olacaktır.

Şöyleki: Ahir zamana işaret eden hadisin ahirinde "kelime'i tayyibeyi Allah hoş bir ağaca benzetmiştir ki, (İbrahim Sûresi 24) bu âyete dair iki dakika içinde ani olarak mücmelen hatıra gelen işareti gaybiyenin gayet acelelik ile tevafuk-i cifrisinde, bin on birdir (1011) tam tamına bir tek farkla; medde sayılmazsa, farksız olarak tevafuk eder.

Evet bu meselenin cifir cihetidir. Şimdi gelelim mana cihetine ki, mana ile cifrin imtizacı ile hakikat tam tecelli etsin.

Mana cihetiyle iki âyet, iki cereyana (temiz ve habis cereyanlar) işaretleri ve münasebetleri ve tetabukları çok kuvvetli bulunduğundan, nakıs bir tevafuk ve zayıf bir emare dahi kâfidir.

"Hem böyle makamlarda öyle büyük yekûnlarda bu gibi küçük farklar zarar vermez... ve bu muazzam âyet, otuz üçüncü âyet olmasına bir işaret idi.

Güzel söz ve temiz ağaç

Söz ve ağaç... Güzel söz ve güzel ağaç... Mübarek söz ve mübarek ağaç... Orijinaliyle "Kelime-i tayyibe" ve "şecere-i tayyibe" ... Kur'ân-ı Kerîm "tayyib kelime"yi "Tayyip ağaç"a benzetiyor. Burada akla gelen söz ile ağaç arasında acaba ne ilişki var? sorusudur.

Evet var! Yaratana izafe edildiğinde, ikisinin de, "yazı" olduğu anlaşılır.

Birisi kelâm sıfatından geliyor, diğeri "kudret" sıfatındandır. İkisi de "anlam" taşıyor. İlki harflerden oluşan, diğeri atomlardan oluşan kalıp olarak. İkisi de sahibine delâlet ediyor. Birinci ses olarak, kulak aracılığı ile, diğeri görüntü olarak göz aracılığı ile. Birisini duyuyoruz diğeri görüyoruz, yani ikisi de, iki temel duyu organımıza hitap ediyor.

Peki söz veya ağaç kötü veya çirkini olabilir mi?

Rabbe bakan boyutu ile asla, fakat yaratıklara bakan boyutu ile ve imtihan cihetiyle evet.

Meselâ: küfür, yalan ve hakaretimiz sözler gibi. Ağaçlar da öyle; Cehennemdeki zakkum veya kökünden koparılmış, çürümeye terk edilmiş ağaçlar gibi ki, bunlarda kötü addedilmiştir. Yani; yalan kötü bir söz, toprağından veya

bağlamından koparılan ağaç kötü bir ağaçtır. Hani hurda galaslar olur da “galas gibi” derler ya. İftira, dedikodu, gıybet ve münasebetsiz sözler de, bağlamından koparılan kötü bir ağaç gibidir. Yunus Emre'nin “Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı” gibi ifadeleri de, buna misal olabilir.

Evet Kur'ân-ı Kerîm, hem güzel söz ve hem güzel ağaçtan, hem kötü söz ve kötü ağaçtan bahs ediyor. Daha doğrusu Kur'ân-ı Kerîm bir metafor kullanarak güzel ve mübarek sözü, güzel ve mübarek bir ağaca benzetiyor: “görmedin mi? Allah güzel bir sözü nasıl misal getirdi? Güzel bir söz; kökü sağlam, dalları semaya yükselen bir ağaç gibidir. Bu ağaç, Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir. “Öğüt alsınlar diye Allah insanlara misal getirir.” Devam eden âyetler ise kötü bir sözü kötü bir ağaca benzetiyor. “Kötü ve yersiz bir sözün durumunda; yerden koparılmış, ayakta durma imkânı olmayan kötü bir ağacın durumu gibidir. Allah iman edenleri ve güzel sözler söyleyenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sabit bir sözle sağlamaştırır, zalimleri ise saptırır. Ve Allah dilediğini yapar.”

(İbrahim, 24-27)

Müfessirler âyette geçen “Kelime-i tayyibe”yi, kelim-i Tevhid veya vahiy, veya nübüvvet olarak açıklamışlarsa da, genel anlamda bunu “vahiy ve nübüvvetle gelen ilâhî hakikatler” şeklinde açıklayanlar da olmuştur. Bu güzel sözü ister kısaca Allah'ın varlığı ve birliğini ifade eden kelime-i tevhid, ister kelime-i tevhidle beraber bunun üzerine kurulan “ilâhî hakikatler” diye anlayalım, âyeti kerime bunu, yerin derinliklerine kök salmış, gövdesi ve dalları gök yüzüne yükselmiş, her zaman meyve veren ağaca benzetmiştir. Bu ağaç nasıl Allah'ın ihsanı ile her zaman meyve verip insanları faydalandırıyorsa ilâhî hakikatler de her zaman manevî meyveler vererek mü'minlerin kalp, vicdan ve sair duygularını faydalandırıyor. İşte Risale-i Nurlar da, böyle güzel sözlerden olup bu gerçek; Âyet-i Kerime, Hadis'i Şerif, ebced, cifir, mana, akl-ı selim, mantık, olay, vakıalar, vicdan ve binlerce hâkimlerin kararlarıyla da, sabittir.

Esas itibarıyla Kur'ân-ı Kerîm ilk sûresinden son sûresine kadar zikrettiği bu gibi ilâhî hakikatleri her coğrafyaya ve her dönem insanına sunuyor, herkesi bu nuranî meyvelerden istifadeye dâvet ediyor.

Bu yönüyle de Kur'ân adeta büyük bir nuranî ağaç olarak dalları, budakları ve yapraklarıyla mekân boyutunda dünyanın her yerine, zaman boyutunda kıyamete kadar gelecek bütün zaman dilimlerine uzanıp meyvelerini takdim ediyor...

Öte yandan yine Kur'ân'ın ihtiva ettiği bu ilâhî hakikatleri, her zamanda ve dönemde “o zamanın veya dönemin insanlarına” daha da somutlaştırarak sunarsak, deyim yerinde ise bahçıvanlarına da, işaret ediyor. O dönemin insanlarını, o bahçıvanın bahçesine girip, Kur'ân meyvelerinden faydalanmaya manen yahut imaen teşvik ediyor.

İşte içinde yaşadığımız ahirzaman da, Risale-i Nurlar da, tam bir bahçe ve Bediüzzaman da, bir bahçıvan. Kur'ân meyvelerini asrın insanlarına kolayca anlayacakları şekilde sunuyor ve paylaşıyor.

Nitekim bu bahçeye girerek imanlarını güçlendiren, güçlü bir ubudiyet bilinci elde eden ve başkalarının da bu meyvelerden faydalanarak imanlarını kurtarmaları için çalışan yüzbinlerce ve hatta milyonlarca Nur Talebeleri bu olayın şahitleri ve hükmün altına imza atıyor.

Yine bilindiği gibi Üstad, Mesnevî-i Nuriye'de; Fahrıcıhan Efendimiz (asm) için “Şu gördüğün büyük âleme, büyük bir kitap nazarıyla bakılırsa, Nur-u Muhammedi (asm) o kitabın kâtibinin kaleminin mürekkebidir. Eğer o âlemi kebir bir şecere (ağaç) tahayyül edilirse, Nur-u Muhammed'i (asm) hem çekirdeği, hem semeresi olur. Eğer dünya mücessem bir zihayat farz edilirse o Nur, onun ruhu olur. Eğer büyük bir insan tasavvur edilirse, o Nur onun akli olur. Eğer çok güzel şaşaalı bir Cennet bahçesi tahayyül edilirse, Nur-u Muhammed'i (asm) onun andalibi (bülbulü) olur.

Eğer büyük bir saray farz edilse... (diye devam ederek,) halkı o Saray Sahibine, Saniine iman etmek üzere cazibedar, hayret feza dâvet ediyor.” diye devam ediyor.

İşte burada da, görüldüğü gibi Üstad; Nur-u Muhammedi (asm), hem bir kitaba, hem bir ağaca, hem bir canlıya, herbir insana, hem şaşaalı bir Cennet bahçesine ve sonuç olarak bir saray teşbihi ile o saray sahibinin münadisi diye tavsif ederek bize her şeyin O'nun Nurundan yaratıldığını ihsas ederek böyle bir münadiye nasıl refakat edip, ümmet olacağımızı ifade etmiş oluyor.

Bundan dolayıdır ki, Kur'ân-ı Kerîm bu mübarek Külliyyatı okuyanları daha fazla şuurlandırmak, mahrum olanların dikkatini çekerek, bu bahçeye girmelerini teşvik etmek üzere -başka bir çok âyet gibi-, yukarıda mealini verdiğimiz âyetteki "Kelime'î tayyibe" fıkrasının ebced hesabının "Risale-i Nur" terkinin ebced hesabına küçük farklarla uygunluğu ile bir ima ve işarette bulunuyor. Müellifin ifadesiyle "kelimeten tayyibeten" fıkrası (mübarek ve güzel söz) manası ile "Risale'tü'n-Nuriyye"nin makamına üç fark ile tekabül ediyor; ve "keşeceretin tayyibetin" fıkrası da, tenvinler ve şedde sayılmazsa bin üçyüz kırk dört (m. 1926) ederek tam tamına Risale-i Nur'un zuhur ve intişarına ve yükselmesinin tarihine muvafakat ediyor.

Diğer taraftan devam eden âyetteki "meselü kelimetin habisetin ke şeceretin habisetin..." âyeti de, Risale-i Nur muarızlarının pis mesleklerine manen bakması o imayı teyit ediyor. Yine âyette yer alan "Aslu'ha sabit ve fer'uha fi's - Sema" fıkrası, manasıyla Kur'ân'ın Tuba ağacı gibi aslı ve kökü semada, dalları ve semeratı zeminde intişar etmesine mukabil; o Kur'ân'ın bir tefsiri dahi aslı ve kökü zeminde, dal ve budakları semavatta, hakaiki İlâhiyede intişarını remzen ifade ederek, yine o imayı tam teyit edip destekliyor. Adeta bu manzara bana, güneşten gelen elvan-ı seb'asının sanki rengârenk çiçeklerle yerden bitmesini hatırlatıyor.

Rabbim bize ve bütün insanlığa bu Sözler'den ve meyvelerden hakkıyla istifadeyi ihsan eyleyip, bizi Cennet nimetleriyle merzuk eylesin! Amin...